

cipatului, a fost executat chiar la Roma, imediat după desemnarea ca Caesar a lui Gordian III, care a avut loc probabil în ședința din 14 martie 238.

Astfel, datorită reprezentării unui anumit eveniment istoric precis datat, sarcofagul de la Acilia doborândește o deosebită valoare de reper cronologic pentru sarcofagele decorate cu relief continuu și, în general, pentru arta sec. III, care apare tot mai mult ca decisivă pentru istoria artei romane, ca și pentru istoria economică, socială și politică a acestei vremi.

Gabriella Bordenache

OLYMPIA. ARHEOLOGII ÎN ATELIERUL LUI FIDIAS

La reluarea săpăturilor sistematice de la Olympia, Emil Kunze, directorul acestor săpături, și-a propus explorarea unei zone mai puțin cercetată a marelui complex sacru. E vorba de o suprafață situată în apropierea celebrului sanctuar al lui Zeus, imediat în afara principalei împrejurimi a templului, unde arheologii greci executaseră încă din 1875 unele sondaje, astăzi cu totul insuficiente. Atenția arheologului german a fost îndreptată asupra acestui sector de unele indicații pe care scriitorul grec Pausanias, din sec. II e. n., le consemnase cu ocaza vizitei sale la Olympia. După aceste indicații, una dintre clădirile aflate în această parte, transformată în epoca bizantină în biserică creștină, ar fi fost atelierul în care sculptorul Fidias a executat în fildeș și aur statuia de proporții gigantice a lui Zeus, considerată de cei vechi ca una dintre cele șapte minuni ale lumii. Identificarea a fost făcută încă de mult de către ghizi, dar nu a fost acceptată fără rezerve de către savanți din lipsa unor cercetări speciale. Săpăturile lui Emil Kunze, menite să clarifice această incertitudine, au început în 1954. Rezultatele, publicate deocamdată sub forma unor rapoarte preliminare (în „Gnomon”, 1955, p. 222 și urm., cf. E. Vanderpool, AJA, 60, nr. 3, 1956, p. 270—272; J. Boardman „Antiquity”, XXX, nr. 120, 1956, p. 222—223) sînt de cea mai mare importanță. Pe baze stratigrafice s-a putut stabili că încăperea care a devenit mai târziu biserică creștină a fost construită în sec. V î. e. n. Diversele resturi arheologice, scoase la lumină atât din interiorul ei cât și din apropiere, dovedesc că aici funcționa un atelier; s-au descoperit așchii și fragmente de fildeș, diverse unelte, ca foarfeci și cuțite; de asemenea, deșeuri de sticlă colorată (ceea ce arată că celebra statuie și tronul ei erau împodobite cu incrustații de sticlă colorată), mici mulate fragmentare de lut pentru motive florale și stelare; în sfîrșit, o varietate de alte materiale, ca: fragmente de os, plumb, fier, bronz, coloranți și bucăți de obsidiană lucrată (ilustrînd folosirea acestei roci și de către grecii epocii clasice). Toate aceste descoperiri confirmă identificarea clădirii cu celebrul atelier. Cercetările au ajuns la concluzia că împrejurul atelierului se afla o serie de alte construcții mai mici, probabil asociate aceluiași scop. Nu este lipsită de interes sau accidentală constatarea că dimensiunile și proporțiile atelierului însuși sînt aceleași cu acelea ale *cellei* din templul lui Zeus în care statuia terminată avea să fie așezată.

Dar cea mai importantă descoperire este totuși aceea a unor mulate de lut, aflate în același context arheologic, care reprezintă părți din draperiile a două personaje de mărimi diferite, aparținînd probabil lui Zeus și statuii zeiței Victoria, care stătea pe mîna întinsă a acestuia, așa cum știm din descrierile scriitorilor antici. Aceste mulate serveau la modelarea foițelor de aur care acopereau draperiile celor două statui. Printr-o fericită întîmplare, s-a păstrat

un număr suficient de molaie pentru a se putea reconstitui, măcar în liniile sale mari, stilul draperiilor genialei opere. Importanța acestei descoperiri constă în faptul, cunoscut de toți cercetătorii, că această statuie, ca și cele mai multe dintre lucrările majore ale lui Fidias, s-a pierdut, printr-un tragic joc al întâmplărilor, în decursul timpului. Descoperirea de la Olympia va permite astfel studierea unei părți din opera pierdută.

Petre Alexandrescu
